Any XIV Abril 1917 Núm. 160

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÓ CATALÀ

Els Cants de la Nativitat

Exhortació poemàtica per a ésser dita i predicada en el temps nadalenc

(Continuació)

Temps de Nadal, temps de cançons;
temps de vetlla i ataleiament;
temps de revelació i de bona nova.

«Uns pastors,
que s'estaven al defora,
feien la vetlla de nit
*ataleiant els ramats.»**

L'home just
és semblant a un pastor.
És un pastor,
un bon pastor,
qui està al defora;
qui vetlla.
Qui està al defora
i no sent el fret
ni la basarda
de la nit;
ni les fuetades del vent;
ni la mullena filtradora de la pluja;
ni la duresa inclement de les pedres
que són, sovint, la seva jassa.
Que no l'abaten
ni l'oprimeixen,
ni el descoratgen
ni el dobleguen
l'excessiva frugalitat dels menjars,
ni la fondaria paorosa dels abims,
ni la llargaria desmesurada de les rutes,
ni les arestes del pedruscall que trepitja
dementre ell puga ataleiar
els seus ramats.
Els ramats seus, pels que viu,

* *Evangeli de Sant Lluc*, II, 1-14.

i pels que es desviu
i es desfà
i desassosega,
perquè an ell,
an ell sol,
de molt endalt, li foren concedits,
comanats,
conferits,
confiats.
I ell se'n féu guardador,
responedor,
responsable.

«Uns pastors
feien la vetlla de nit.»

«Quan,
vet-aquí un àngel del Senyor
se'ls apareix,
i la claredat de Déu resplendí
*al damunt d'ells.»**

Homes assenyalats,
homes ditxosos,
homes escollits,
homes privilegiats
aquells pastors de la nit de Nadal.

Que jo no sé d'altres homes,
ni jo sé d'altres pastors,
damunt els quals
haja resplendit
tan singular i joiosa claredat.
Damunt els quals,
tan inesperada,
tan sobtada,
tan prompte,
tan plena
la claredat de Déu
haja resplendit.

Que d'altres pastors jo no sé,
ni d'altres homes,
que d'una aital aparició
no esperada,
no sabuda,
no sospitada,
pervinguda els ne fos
tanta llum
tanta llum nova.

Tanta llum
an els ulls
i a la ment,
i no tant sols a la ment
i an els ulls,
sinó també a les mans
i a les obres de les mans;
i an els peus
i a les petjades dels peus,
a les passes fermes i feixugues;
i an els llavis
i a les paraules dels llavis
que ja no en són de paraules,
que ara són cançons,
de tant que amb la llum són foses;
de tant que de llum són plenes;
de tant, que amb la llum
i per la llum,

* *Evangeli de Sant Lluc*, II, 1-14.

ne són totes transfigurades;
ne són totes embellides;
ne són totes resplendents.

L'àngel
s'aparegué als pastors.
L'àngel de Nadal
anà a cercar als pastors.
L'àngel
s'apareix encara.
L'àngel de Nadal
ve a cercar-los;
els va cercant tot temps
als seus pastors.

Els pastors
fan la vetlla
allà al defora;
lluny
de la multitut ciutadana.
Els pastors
fan la vetlla
i no deixen d'ataleiar
els llurs ramats;
i no deixen de custodiar
les llurs ovelles.

L'home just
és semblant a un pastor.
L'home just
és un pastor,
un bon pastor,
qui fa la vetlla de nit,
tot sol,
allà al defora.

I és tota sa vida com una sola nit.
Com una nit pactada,
com una nit preferida,
com una nit entre totes predilecta
i entre totes esperada
i entre totes distingida
i assenyalada.
Com una nit
que val més que tots els dies.
Com aquella nit
que és l'única
i la decissiva
perquè és sagrada.
Perquè és la nit de l'aparició
i és la nit de la llum nova.
Perquè és la nit del gran misteri
i de la gran revelació.
Perquè és la nit de l'alabança
i del joiós esclariment.
Perquè és la nit de la gracia.
Perquè és la nit de Nadal.

I ells,
els pastors,
tingueren un fort esglai.
L'esglai de la llum
i del reblaniment
que amb la llum els arribava.
L'esglai de la nova naixensa.
L'esglai de la nova percepció.

Ai, que no el tingueren,
a ben segur
aquest esglai,
tots aquells de ciutat,

sobercs i cupidosos,
que, endurits i afollats
i dessota sostres d'or
embagassits,
tancaven arreu,
sense pietat,
tancaven arreu,
contumeliosos,
tancaven, dàvols, les portes
a Josep
i a María.

Ai que no el tingueren
aquest esglai
les multituts ciutadanes;
les embajanides,
esma-perdudes
multituts.
Que només el tingueren
els pastors,
comptats,
incontaminats.
Els humils,
els justos,
els sofirents
poquíssims
que vetllaven
allà al defora.
Només els pastors,
uns pastors,
el tingueren aquest esglai;
perquè la claredat de Déu
resplendía al damunt d'ells
i no al damunt de tots aquells,
passatgers aposentats,
que en la cotidiana inanitat
dormíen
ben tancats amb pany i clau.

Només el tingueren
aquest esglai
els pastors,
els bons pastors,
els humils,
els justos de bona voluntat,
que ataleiaven llurs ramats
i vivíen per llurs ovelles,
que coneixíen
una per una.
Perquè la claredat de Déu
resplendía al damunt d'ells
i no al damunt de tots aquells
homes pràctics
i sobercs;
de tots aquells
homes d'agressivitat
i d'especulació;
de tots aquells
homes de cor aixut,
mals pastors,
gent assalariada,
traficants
i trafiques,
que es vengueren llurs ramats,
segons la seva habitut
de vendre tota cosa.
Que abandonaren llurs ovelles
sense arribar a coneixer-les.
Perquè an ells
tant se'ls en dóna

dels ramats
i de les ovelles,
si no és per mercadejar-hi;
si no és per fer-hi comerç.
Que es vengueren els ramats
que se'ls confiaren,
que els hi foren confiats
com a tot home es confíen,
com a tot home són confiats,
per un grapat de diner,
pobríssimes monedes,
misèrrima,
damnada compensació.

Resplendía la claredat de Déu
damunt els pastors,
i resplendía també
damunt els ramats
que ataleiaven.
Damunt el pastor
i damunt la pleta
i damunt el gran esglai
que els cor-fería
a tots.

«I l'àngel de Déu
que els diu:
— No temeu.
No temeu,
perquè jo us porto
una bona nova,
*que tot el poble se n'alegrarà.»**

Oh germans!
Tots vosaltres
qui amb cor d'infant
i ànima pura,
semblants als pastors
qui vetllen,
heu sentit
i sentiu ara, prop meu,
prop els uns dels altres,
amb la fe
de la infinita concepció
i del misteri infinit;
amb l'esperança
de la nova aubada
i de les noves cançons
i amb la caritat
del viure sant
i de l'íntima ofrena,
la frisança de la nit ditxosa,
l'alegría del Nadal,
bé prou que la sabeu
la bona nova.

Un àngel la va dient.
Un àngel de Déu,
volant, volant,
pel món la va publicant.

El món és tot en cada hom.
El món, doncs, és cada hom
i tots els homs.
Quan l'àngel davalla al món
a l'hom davalla.
Que en l'hom és el centre
i la raó del món,
i en l'hom és la demora
de l'Altíssim.

* *Evangeli de Sant Lluc*, II, 1-14.

Hem de vetllar tota la nit.
La vetlla és breu.
La nit no és llarga.
Hem d'ataleiar els ramats.
Els ramats són vora nostre
i volen ésser ataleiats.

Així com vetllar.
Així com ataleiar.
És aquesta
la nostra missió
d'avui.
És aquesta
l'alta missió
que ens congrega
aquí.
Al defora
la ciutat truculenta
que no sab
dels qui vetllen;
que no cura
dels qui ataleien;
que no es complau
en sos pastors.

És mitja nit.

L'àngel del cel
bentost pareixerà.
L'àngel de Déu
portarà
bentost la bona nova.

Vetllem diligents,
companys,
germans.
Que l'àngel del Senyor
vindrà a nosaltres.
Que l'àngel del Senyor
trobarà en nosaltres
els antics,
els seus,
els eterns pastors.
Abans de què apunti el dia.
Abans de què el dia sant
esclati
resplendent a nostres ulls

Temps de Nadal, temps de cançons;
temps d'abrandaments i temps de marxa;
temps de camins florits i temps d'ofertes;
temps de vida senzilla,
de vida humil,
i temps de franques rialles.

I prengueren, tots els pastors,
llurs gaiatos i llurs catxutxes
i llurs sarrons i llurs esclops
i llurs samarres
i es digueren,
l'un a l'altre,
just els àngels eren davallats;
just els àngels eren pareguts
a la terra;
just els àngels eren tornats ja cap al cel:
— Arribem-nos-hi, fins a Betlem,
i veurem
ço que ha passat,
ço que el Senyor ens fa assaber.

I s'acuitaren
a anar-hi.

S'arrepleguen, els d'aquí i els d'allà,
i se'n van
a colles.
Xics i grans omplen els camins
que es desglassen;
els camins cotidians,
que recobren
sobtadament
la bellesa perduda
d'altres temps;
la florida exhuberant dels bons dies
primaverals.
Xics i grans marxen enllà,
vibrants de joia,
i tot el món sembla abrandar-se
sota sos peus
fervorosos.
Xics i grans marxen enllà,
endalerits,
i encomanen als esquerps camins
de les muntanyes
una nova apacible poesía.

Sonen les *gaites*
i musetes
en els llavis dels més vells.
Dolces,
inefables sonen
i diuen les cançons velles
i aquells aires
antics de la terra.
Sonen les flautes
i cornamuses
en els forts llavis del jovent.

I les tenores i els clarins
i els baixons i els violins.

Penetrantes,
van sonant,
i apassionades
i diuen les dances
i contradances del vell temps,
i diuen també
les d'ara.
Toca el timbal la mainada
Ram, ram, rataplam,
Ai quin dalit!
quina gatzara!
Canten les filles i mullers,
canten les mares
la, la, ra là...
les cançons del treball,
les de la dança
i aquelles del cap-vespre
que gronxen el breçol del rebecó
nou nat,
que, per fer nones,
vol oir la veu tendre,
tremolosa,
de la mare
o de l'avia.

Passen pels carrers de la ciutat;
pels carrers enrastellats
i monòtons,
i fan talment trontollar,

fan crollar
els palaus
i les mansions sumptuoses.

El gros notari,
qui dorm
molt satisfet damunt dels seus protocols,
es remou
malhumorat
i ronca i gruny.

El negociant
avar,
qui compta el guany,
qui vetlla el balanç
excessiu,
treu el seu nas de jueu
pel porticó
entreobert.
Treu el seu nas,
inconfundible,
i mira despreciatiu
i espantadiç
l'estol de la bona gent.
Mira, amb ulls de guineu,
tot aquell bé de Déu de gent
que passa.
I sembla dir:
«— Sempre en queda
de gent per perdre el temps!»

El príncep
desperta amb sobressalt
i escolta:
«— Canten?... canten?...»
I diu als seus majordoms
i marmessors:
«— No són dels meus
aquests.
Que els decurions
i centurions
no abandonin
els seus llocs;
que reforcin
ses guardies nocturnes.»
I s'adorm
indolent
i descregut
altra vegada.

La dona vana,
ni es desperta.
Ella dorm fort
perquè somnía els seus pecats;
i jau perduda,
jau atuïda en ses passions
i en ses concupiscencies refinades.

Els pastors
passen encar fent gran renou.
Riuen i canten
de bon cor.

Una pobre avia
desvalguda,
una pobre avia
no esmentada,
una pobre avia
feble
però fidel al fervor

ancestral,
surt astorada al llindar
de sa mansarda.
«— Ei, vós!
bon home!
Doncs on aneu,
que així n'esteu alegres?»
«— L'Infant,
l'Infant és nat.
Anem a adorar-lo.
«— Noies, noies, correu!
veniu!»
I retornada a l'antic dalit
i atribulada,
se'n puja
a dalt
a despertar les nétes.

Els pastors
passen i canten
de bo i millor.
I les seves cançons
es filtren i penetren.
S'endinzen i semblen arrapar-se
a les entranyes
vives dels més aixuts
i dels més indiferents.
Canten sense parar
mentre caminen.
Que es fa millor camí quan la cançó
hi acompanya.
Canten i encomanen
les cançons.
Canten i les deixen
com un ròcec lluminós
a lo llarg del gran camí
d'adoració.
Del camí etern
de tots els temps.
Del camí
redemptor de totes les vides.
Del camí
lliberador de tots els homes.

JOAN LLONGUERAS

(Seguirà.)

Des de Roma

La temporada musical en la Ciutat Eterna, com per a tot arreu d'Italia, va fent el seu curs *sense cap relleu*, segons les circumstancies imposen. Mes, és de notar el magnífic esforç dels intel·lectuals en voler sostenir viu l'interès per aqueix ram de cultura, malgrat les preocupacions greus del present moment històric. Així veiem que gairebé tots els Centres musicals funcionen amb més o menys regularitat; i pel que toca a teatres lírics, la gent, fent-se càrrec d'aital esforç per a mantenir enlairat el sentiment de l'art, es complau essent indulgent, si hi ha deficiencies inevitables.

En el Palau de la Música de Roma, l'*Augusteum*, es succeeixen els concerts simfònics, si bé no els hi podem pas donar el qualificatiu de clàssics, com eren veritablement en anys passats. La raó fou prou explicada en la crònica anterior : «l'exclusió absoluta de les obres immortals, que nasqueren en països avui enemistats». Busqueu-li parió a l'astre major, Beethoven el diví; busqueu-los pels altres astres, des de Bach, fins al tità de Beyreuth, i veureu quan difícil és el portar gloriosament avant les audicions, malgrat els Ravels, Casellas, Glinkas, Dukas, Debussys, Stravinskys i altres, que els diuen pontífexs de noves tendencies modernistes o futuristes, en les quals, per ara, el públic no hi sab veure altra cosa que extravagancies per encobrir, amb la maestría d'una tècnica poderosa, la pobresa d'idees o d'inspiració. Bona prova en fou el concert del passat diumenge, en el qual foren molts els que novament es manifestaren contraris a tals orientacions, malgrat l'admirable interpretació donada per l'eminent mestre Guarnieri, que bé se'l pot posar al nivell del gran Toscanini.

En la primera part de dit concert, dedicada a Tachaikowsky, oírem amb delectació la sexta Simfonía d'aquest mestre rus, rublerta de belles melodíes, de ritmes variats, plens de color i fantasía. Escoltàrem, després, produccions de Stravinsky i Ravel, les quals feren crispar els nervis d'una bona part de l'auditori. Si és això ço que es proposen els susdits autors — pel què es refereix, en tot cas, als oients romans de l'*Augusteum*, — ja es pot dir que el llur ideal fou realitzat.

Stravinsky presentà una composició *endemoniada*, que intitula *Focs artificials*. Proposar-se descriure en música un castell de focs, ja és ésser atrevit; i si tenim en compte que el joc dels colors combinats és un espectacle visual, únic esbargiment d'aquells que fins un sord en pot gaudir, el voler intentar suggerir-lo mitjançant sons musicals, i que hom vegi, per tant, les esfereïdes corredisses dels coets, els zics-zacs dels estels, les rodes lluminoses, desmais, pluja d'estrelles, etc., etc., cal convenir que representa un gran esforç, que el públic no agraí pas prou; judicà, al contrari, la composició que ens ocupa, amb tota severitat.

Pitjor li succeí al talentós Ravel, amb la *Rapsodia espanyola*. Son caràcter és gairebé grotesc; i en sa última part em semblà que el mestre volía descriure una *jota*, tal com la deuen executar en algún recó d'Aragó les colles de *baturros* que de dia fan anar el xapo o la fanga en llur camp, i de nit s'apleguen per anar a cantar la rondalla sota les finestres de llurs aimades, amb acompanyament de guitarres destemplades, o un parell de trombons vells, bunyaguts, dels que a força de bufar surten sons desafinats i esgarrifosos. Això no podía pas agradar a aquest públic, educat en la delicada sensibilitat d'una altra escola. Aquella *jota*, amb totes ses contorsions i estridencies de color, sembla el quadre de l'Anglada sobre el mateix tema, posat en música per l'il·lustre compositor modernista francès.

Oh, la sublim senzillès de Beethoven!, que sense aquest *farrigo-farrago* d'invencions sonores, ens parla un llenguatge ideal, que recrea i ens il·lumina l'esperit amb sa puresa.

És indubtable que aquests revolucionaris són grans artistes de l'artifici, que es desviuen per enriquir la tècnica orquestral de nous acords i combinacions ardides, per a millor poder descriure l'ambient, o discurs musical; mes, pel moment, el gran públic, que no és pas científic, ni sab compendre la bellesa d'aquella serie de acords que li arriben de vegades inesperadament, com fuetades, a l'oït, «per què plasmà el seu gust amb l'eloqüencia de la his-

toria musical, que per lenitiu de la humanitat escrigueren els veritables genis», aquest públic no pot acceptar de bon grat aquestes obres que li apareixen, *en general*, massa complicades. confuses o artificioses.

* * *

En el major teatre — el *Constanzi* — la temporada d'òpera va caminant amb bastant interès, gracies a l'habilitat de qui regenta dit teatre, que és la cèlebre artista Mme. Carelli.

Com a novitat, no n'havem tinguda altra que el quadret líric dramàtic del notabilíssim director del *Teatre de Monte Carlo*, Raul Gunsburg, sobre un episodi de la novel·la de Màxim Gorki, *La vecchia aquila*.

No és pas el cas de discutir l'obra d'art, mes en ella s'hi veu el feliç testimoni de l'home estudiós, que posseeix gran cultura musical i maestría escènica incomparable.

En Gunsburg és l'autor de l'arranjament per a la representació teatral de la gran obra de Berlioz, *La Damnació de Faust*.

* * *

Dues representacions ben afortunades, de caràcter purament patriòtic, havem tingut en el mateix teatre.

La primera fou donada pels artistes de l'*Opera Còmica*, de París, vinguts expressament a Roma per a afermar l'aliança artística entre França i la Italia. Interpretaren diferents actes de les òperes més aplaudides de Massenet i Charpantier.

La segona, tingué caràcter de veritable aconteixement; a més dels millors artistes de la *Gran Opera*, s'hi ajuntà la presencia del més gloriós dels mestres francesos vivents, el venerable Camil Saint-Saëns, qui, malgrat els seus anys, no ha reparat en posar-se al front d'aquell estol d'artistes notables i venir-se'n a Roma a donar una representació del seu *Samsó*, que ell mateix ha volgut dirigir.

Les aclamacions foren grans, indescriptibles, durant la representació. En ell es festejà a tota la nació francesa, en aquesta hora solemne en què està per decidir-se la futura sort, l'esdevenidor de les dues germanes llatines avui mancomunades. Es festejava, a més, al gran campió de la llatinitat musical; aquell que no es volgué mai doblegar a les tendencies noves vingudes del reformador gegant de l'altra part del Rin, que revolucionaren l'art; aquell que, tant amb escrits i conferencies, com amb l'exemple, les combaté. *sense escrúpol del que la Historia en pugui dir...*

No parà amb la sola representació del *Samsó* l'activitat del vell mestre durant la seva permanencia en aquesta urb. Instat per la Junta de l'*Academia de Santa Cicilia*, donà a l'*Augusteum* un bell concert de música composta per ell per a orquestra, piano i orgue.

No hi ha pas que dir si fou una audició memorable. Deixant apart la simpatía que avui inspira tot el que bé de França, fou verament emocionant el veure el venerable vellet que, als seus *vuitanta dos anys complerts*, encara conserva la força, la resistencia i sa meravellosa tècnica pianística, com en donà prova en les diferents obres que executà, alguna d'elles, la intitulada *Africa*, amb acompanyament d'orquestra.

Finalitzà l'interessant festival, amb la terça *Simfonia* en *do menor* per a orquestra i

orgue, la qual em semblà verament magnífica. Dirigí amb gran encert el mestre Molinari, director permanent d'aquesta admirable institució musical romana

* * *

Sota la bòveda gegantesca del temple dit d'Agrippa (l'únic monument que es conserva gairebé intacte dels temps dels Cèsars, avui transformat en panteó dels reis d'Italia) es celebra tots els anys, en ocasió de l'aniversari de la tràgica mort del rei Humbert, una missa fúnebre, i per aital circumstancia, l'*Academia Filarmònica*, de Roma, crida a concurs a tots els compositors d'Italia. L'obra premiada és la que s'executa, emperò, en el present any no cregué el jurat poder acceptar-ne cap de les presentades, declarant desert el concurs.

Amb molt bon encert i complacencia de tothom es recorregué a la *Missa pro defunctus*, del gran Pier Luigi de Palestrina, que fou completada per l'Arnerio, segons diuen. En l'execució hi prengueren part els chors de l'*Academia de Santa Cicilia*, i gairebé tots els cantors de les capelles de música romanes. Una vegada més aquella sublim creació altament poètica, impregnada de fresca humanitat i del més pur sentiment litúrgic, féu vibrar de profonda emoció els cors dels que l'escoltàvem silenciosos, extasiats; i ens semblà que aquelles clares i puríssimes harmonies, on predomina el caràcter polifònic d'infinita majestat palestriniana, ressonaven en aquella atmòsfera embaumada per l'incens, com dolorosos càntics celestials, que espiritualitzen els homes i les coses d'aquesta terra de dolor.

* * *

El mestre Mascagni ha donat una audició íntima (en el piano) de la seva nova òpera *Lodoletta*. Els amics del mestre manifesten el més gran entusiasme i profetitzen un triomf, ço que en interès de l'art així ho desitgem

La novitat, segons proclamen, de la susdita producció, consisteix, sembla, en haver tornat a la primitiva senzillès italiana, ço que li ha permès de construir l'arquitectura d'aquesta obra, instrumentant-la sols amb tres mesos.

* * *

Probablement, no podré donar, durant molt de temps altres noves referents a la vida musical d'aquesta bella terra.

Els concerts que es preparen, seràn, segons sembla, infernals, apocalíptics; ningú podrà descriure'ls sense plorar, si té amor al pròxim : bé es pot dir que els organitza l'anticrist.

FRANCISCO VIÑAS

Des de Suïssa

Primera audició d'algunes obres del mestre Felip Pedrell

INOBLIDABLES sessions d'art foren les que anem a ressenyar, durant les quals visquérem novament els veritables cants de la nostra patria.

Fou d'arribada a Lausana que tinguérem la gran joia de oir a Mlle. Marthe Paschoud, una exquisida cantatriu d'escola italiana, cantar la cèlebre *Cançó de l'estrella d'Els Pireneus*. Aquestes pàgines, divinament tendres i expressives, d'un encant profond que hom voldría sentir ben sovint, van ésser vivament apreciades pel públic, per complaure al qual la interpretadora va tenir de cantar-les novament.

La jove cantatriu ens féu conèixer també diversos cants plens de belleses, extrets del *Cancionero Popular Español*. Són, certament, aitals cançons, veritables meravelles; harmonitzades segons l'escala i el *modo* que es deriva de l'element melòdic propis, el cant queda així en tota sa puresa. És, verament, un *chef-d'œuvre*.

El públic, ben sensible a aquesta música tan tendre, tan sincera i profonda, féu una gran ovació a Mlle. Paschoud, a la qual nosaltres, des d'aquestes planes, ajuntem la nostra felicitació ben merescuda, altrement, per ses interpretacions, en les quals posa tota la seva ànima.

A Ginebra, en els dos magnífics concerts donats pels chors mixtes de *Sant François* (director Mr. Roch) i de *Sant Antoine* (director Mr. Albert Barbier), formant un conjunt de cent executants i amb la col·laboració de Mmes. Fatio-Roussillon i Servettaz — dues excel·lents cantatrius —; de Mrs. Rubsamen, violinista, Rouge, oboista i Nicolöj, organista; tinguérem la joia de sentir *D. Joàn i D. Ramón* (del propi mestre Pedrell, traduït al francès). L'estrena de tal obra era esperada amb veritable impaciencia.

Composta sobre dues melodíes populars mallorquines, és tot ella d'una profonditat i emoció constants; el ritme és també meravellós.

L'audició produí una gran impressió en el nombrós públic.

L'execució i interpretació que sots la batuta de Mr. A. Barbier aconseguiren aquestes immortals pàgines, on tota una ànima s'hi revela, fou ben intel·ligent i remarcablement expressiva. Els notables cantaires de *Saint Antoine* i *Saint François*, tenen dret a totes les nostres felicitacions.

Entre el públic hi havíen alguns músics forasters que ens consta havíen assistit al concert atrets per l'estrena de la magnífica obra del mestre Pedrell. La nova audició que de *Don Joàn i Don Ramón* es donà en el segón concert, obtingué el mateix gran *succès*. A més, en la propia sessió, Mme. Fatio-Roussillon cantà amb sa veu exquisida, en espanyol, la citada *Cançó de l'estrella*, aconseguint també els majors aplaudiments.

Aquestes interessants manifestacions artístiques han deixat un record inesborrable, i esperem que en la pròxima temporada tindrem també el goig de sentir noves obres del nostre estimat i il·lustre mestre Felip Pedrell, al qual enviem, des d'aquí, tota la nostra afectuosa admiració.

LL. BOSCH I PAGÈS

Des de Valencia

EL TRIO DE BARCELONA. — En els concerts de la *Societat Filarmònica* hem sentit dues audicions d'aquest Trio excel·lent. Han causat impressió molt bona aquests joves artistes que practiquen llur art noblement, sense «cabotinisme» ni mentida. En Perelló és un violinista de mèrit, diu amb fogositat, té nervi, canta amb emoció. Marès resulta, per la seva part, un bon exemple d'eixa brillant escola catalana de violoncel·listes. Vives fa ressortir la seva delicadesa d'ànima i el seu acatament a les indicacions dels grans mestres. Amb això, un bon conjunt sense cap pretensió d'exteriorisme.

El primer concert estava dedicat a Schumann. Varen ésser executats els trios en *fa major* (obra 80), *re menor* (ob. 63) i *sol menor* (ob. 110). Tots tres varen tenir una interpretació plena d'ànima i de joventut, produint força emoció en el públic, el qual va prodigar els aplaudiments als artistes.

El concert següent va oferir-nos un xamós trio de Loeillet, executat amb molta gracia. Després va venir un moment d'intensa sentimentalitat : l'*Allegro appasionato*, de l'Enric Granados, extret de la suite *Elisenda*. En aquesta obra hi palpita ben bé l'esperit poètic del plorat artista. Precisament poc abans d'escriure aquestes ratlles he llegit una... diguem-ne crítica, madrilenya que tracta amb evident desamor l'obra; oh, aquest baix snobisme que usurpa el lloc de la crítica a Espanya! El *Trio de Barcelona* executà l'obra d'en Granados amb tota devoció i afecte : l'efecte en el públic, fou intens de veritat.

Acabaren aquestes sessions executant-se el trio *Elegíac* de Rachmaninof, aquesta poemàtica obra tan plena de vigor sentimental. La interpretació calurosa, emocionada, féu honor al *Trio de Barcelona*.

* * *

Després hem tingut al pianista Artur Rubinstein. Fa poc temps vingué a donar tres concerts en la *Filarmònica*. Ara venía a fer-se oir del gran públic. Ha donat els concerts en el *Teatre Olimpia* (de condicions acústiques ben prou limitades), i l'èxit ha estat tan sorollós i entusiasta com sempre

Cal dir que el genial pianista ha mostrat una vegada més les seves excepcionals condicions, que tan bé coneix el públic barceloní. Aquella interpretació de la *Iberia* d'Albèniz!; és una recreació d'incomparable autenticitat, tan respecte de l'Albèniz com del punt de vista espanyol. I no parlem de l'opulent coloració que aconsegueix donar-li Rubinstein.

Doncs, i Chopin! La interpretació poemàtica, plena de vida avassalladora, de les obres de Chopin, s'acomodava a les noticies patriòtiques que des de Russia li arribaven a l'artista.

Rubinstein ens diu sempre que Chopin és gran, heroic, i que de cap manera pot ésser considerat com un pianista per a senyoretes... És el mateix punt de vista que tan clarament, tan bellament ens ha fet veure Vicents M.ª de Gibert en el seu llibre *Chopin*. Des de la gracia i gentilesa de qualque *Mazurka* fins la tragedia de l'*Estudi* en *do sostingut menor*, o de la *Sonata* amb la grandiosa marcha fúnebre i l'irresistible final, no podría detallar tot ço que Rubinstein ha fet sentir i commoure al públic.

* * *

En el *Teatre Principal*, i patrocinada pel *Cercle de Belles Arts*, ha donat l'*Orquesta Valenciana de Cámara*, sota la meva direcció, dos concerts. En els programes figuraven obres de Grimm, Cuesta, Weingartner, Monsigny, Sokolow, Tchaikowsky i Brahms, en el primer dia. El segón concert ofería composicions de Hamerik, Boccherini, Raff, Schubert, i Brandts-Buys. Prescindint de la part personal meva, en honor de la veritat he de dir que el públic va rebre molt bé aquelles obres i va demanar la repetició de força d'elles. Per lo ben tallada de la simfonía danesa, mereix ésser mencionada. Així mateix, la bella *suite* de Brandts-Buys, amb ses efectes de trompa i harpa, resultà de molt efecte.

Solament vull dedicar especial menció a una composició força interessant, escrita per un jove compositor valencià, Francisco Cuesta, que revela serioses qualitats de compositor. Es tracta d'un *andante* el qual recorda l'estil de les cançons de l'horta, amb harmoníes que no per ésser modernes deixen de perdre el sabor valencià. El públic féu calurosa acullida a aquesta xamosa composició (que nosaltres hem procurat executar ben amorosament) i la demanà també al segón concert fora de programa. L'art dels joves que entren dintre de la realitat musical, és tan simpàtic! Sobretot quan es considera el desenfrenat «cabotinisme» que els rodeja. I heu's aquí que aquests joves encara treballen per un ideal, per un amor pur i enlairat... En el cas present, la simpatía encara s'augmenta per tractar-se d'un jove que, com Salinas, ha de suplir amb la llum del sentiment i de la intel·ligencia, la de les pupiles.

Ara esperem, en la *Filarmònica*, el *Quartet Renaixement*.

E. L. CHAVARRI

Orfeó Català

Memoria del secretari, En Manuel Rocamora, llegida en la Junta General celebrada el dia 28 del passat gener.*

(Continuació)

ALTRES SOLEMNITATS

No hem pogut celebrar l'anunciada *Septena Festa de la Música Catalana* dedicada exclusivament a la cansó popular, però l'hem preparada y deixada a punt de celebrar, publicant fa pochs dias el corresponent veredicte; no hem pogut donar aquells *concerts populars* que projectavam, peró hi hem convidat a n'els que hem fet a casa nostra y hi han vingut ben cofoyes, molt contentes y molt respectuoses, aquelles tendres flors del carrer, les desgraciades criatures recullides per la Junta Provincial de Protecció a la Infancia de Barcelona; no hem pogut fer nostres concerts ben be a *benefici del públich*, com fan certes empreses o cridan els seus reclams, peró hem cantat, com ja abans he dit, dintre d'un sant *hospici*, y també al ayre lliure, a plé sol, en lo qu'ha d'ésser presbiteri de la genial obra del mestre Gaudí; no hem pogut complir al peu de la lletra nostra caritativa oferta, peró potsé hem fet més o mellor, encare, perqué hem anat de dret al cor del poble, tal com os acabem de recontar y, a més, donant, junt ab la Orquesta Sinfónica de Madrit, un *concert popular en el Palau de Belles Arts* a benefici dels orfes del malhaurat mestre Granados; y, finalment, no hem pogut tenir el goig d'acoblar en aquest patriarcal estatje a tots els rebrots de nostra Institució, als qui tant ens hauría plagut poguer donar una estreta y germanívola o paternal abrassada en el gloriós jorn y familiar celebració de nostra *vinticinquena*, perqué trobantse allavores esbarriats sos components y els nostres, al ensemps que allunyats de Barcelona casibe tots els membres de nostra Directiva, ab prous feynes vam poguer celebrar aquelles íntimes sentada de Junta y vetllada general; tant que en aquesta derrera y no pas per culpa nostra, molts foren els consocis que, fins trobantse allavors en nostra ciutat, no van poguer assistirhi, ab tot el dolor y anyorament del nostre cor, qu'encare en té forta recansa; peró si durant nostres commemorals no hem vist honorada aquesta llar, com desitjavam, ab les senyeres de tots els orfeons catalans, confiadament esperem véureleshi ben aviat en altres solemnitats que's preparen y, si Deu vol, se celebrarán en aquesta casa.

* Vegi's el n. 158 d'aquesta REVISTA.

Ab rahó, donchs, podem dir qu'ha sigut ben aprofitat el temps durant el passat exercissi social; la feyna no ha pas escassejat, ni les ganes de ferla. Tant es aixis que fins els nostres *Concerts Históríchs* han rebassat la partió del any commemoratiu y s'ha tingut de fer el derrer dintre del mes que som y ben be al encals del reglamentari en obsequi dels socis protectors.

Els celebrats en colaboració ab la susdita orquesta en nostre Palau; la part que va pendre nostra Secció Choral en la *Sessió necrológica* a la bona memoria del Ilm. Dr. Torras y Bages, que li va dedicar la Congregació de la Immaculada y S. Lluís Gonsaga del Colegi de Pares Jesuitas; el concert organisat en nostra Sala d'audicions per la Escola de funcionaris d'administració local en obsequi als senyors inscrits a la nomenada «setmana municipal» y el que vam donar al Teatre Clavé de Mataró, cridats per la «Unió Gremial» de dita ciutat; totes aquestes també importants solemnitats, com la nostra íntima y tradicional *Festa de Santa Cecilia* y els *concerts repás* de consuetut, han sigut digne enquadrament d'aquelles altres ja esmentades y bon *entrenament* (com se diu are) pera les mateixes, car ab elles s'han anat intercalant.

NOSTRA ACTUACIÓ

Endemés, no es sols cantant ell, dintre y fora de sa llar, com va fent sa benefactora tasca, constantment, impertorbable, l'ORFEÓ CATALÀ; car bons tornaveus té qu'aixamplen o be intensifican aquella per arreu ont hi hagi cors que sápigan glatir a impuls dels grans ideals: prou sabut es que arreu de Catalunya ha tret florida la bona llevor que are fa vinticinch anys vam sembrar en aquesta nostra feconda ciutat, mare amorosa de tota noble empresa, peró les arrels de tanta ufana, han furgat y sortit a flor de terra fins més enllá de la nostra nació y en terra germana de la nostra en glorioses gestes, han tret també bon esplet els ideals que son nostra vida, com heu pogut a pler veure en l'excelent «Orfeó de Graus» que'ns vingué a sorpendre y extasiarnos ab el casi miracle de ses filigranes d'execució inconcebibles de poguerse atanyer ab elements d'igual mena qu'aquells ab els qui fonamentá sa genial obra el gran Clavé; y obra també d'un catalá y ex-consoci nostre ha sigut aquella qu'ha escampat la llum del art en terra aragonesa, el benemérit y estimat Manuel Borgunyó. La llassada de nostres colors nacionals que vam posar a la senyera d'aquell gay plansó nostre, no podía serhi, donchs més escayenta, més simbólica y més justificada.

Y també no és sols cantant com procura nostra Entitat donar compliment al seu comés social, a lo que li pertoca y representa, com a factor importantíssim qu'és, en el renaixement integral de Catalunya; per això, amatenta sempre al expandiment y defensa dels grans ideals que li han donat vida, s'ha adherit o ha pres part a tot lo que hi tingués relació més o menys

directa, fent en cambi constar sa protesta y sa indignació quan en aquells s'ha sentit ofesa o contrariada.

Per això va felicitar en son día, per cablegrama, al avuy plorat mestre Granados ab motiu del éxit mundialment sorollós de ses *Goyescas* en el Teatre Metropolitá de Nova-York; y més tart enviaba encomiástica y efusiva comunicació al gran poeta Guimerá per l'alta distinció que li havía feta el Govern francès nomenantlo oficial de la Llegió d'Honor; y telegrafiá al Sr. Marqués de Camps ab motiu del atentat de que fou víctima, celebrant que n'hagués sortit be; com també telegrafiá a Vich son verament sentit condol per la mort del sabi y sant Bisbe Torras y Bages, tant bon amich de nostra Institució; en representació de la qual nostre Director, junt ab bon nombre de consocis, va assistir al enterrament y tots els membres de la Junta als funerals que li va dedicar la Lliga Espiritual de Ntra. Sra. de Montserrat, per ell fundada; y la nostra bandera nacional, issada a mitj pal y ab glassa negra, onejá en nostra balconada en manifestació pública de nostre dol per haver perdut son pare espiritual l'actual Catalunya. Y per aquella mateixa altruista rahó y patriótica deria, vam adherirnos ab molt gust y vam obrir entre nostres consocis voluntaria suscripció pera contribuir a la restauració del históric monestir de Sant Pere de Montgrony, tant lligat ab la genesi de la nostra nacionalitat; y lo mateix vam fer en pro de la erecció d'un monument al més gran actor qu'ha tingut la escena catalana, l'Iscle Soler; per això hem ajudat a que s'obrís y urbanisés l'expassatje, avuy carrer, d'Ortigosa, que tant afavoreix pera venir a nostre estatje social; com hem contribuít y molt gojosos, a que's posés una tarja lapidaria a la casa ont morí el gran poeta y gran amich nostre Maragall, a qui tantes y tant belles coses déu l'ORFEÓ; per això també ens hem adherit, envianthi delegacions, a la *Festa de la Dona Catalana* y a la *Diada de la nostra Parla;* y hem aplaudit y regraciat al Municipi Barceloní per sos acorts favorables o beneficiosos als interessos artístichs de tota mena, especialment pels referents a la reorganisació de la Banda Municipal y a exposicions d'art; com també ens hem adherit a les manifestacions o informacions a favor de la concessió de zones neutrals o ports franchs y a la d'enterraments dintre del Temple expiatori de la Sagrada Familia. Per això en l'acte de la solemnial inauguració del monument que la ciutat de Sant Sebastiá ha aixecat al inspirat compositor Uzandizaga, nostre diligentíssim President hi va posar, en nom del ORFEÓ, un ram de llor ab una llassada catalana; y per això vam anar a rebre colectivament, ab senyera enlayrada, al susdit Orfeó de Graus; y per això hem pres part en les festes celebrades ab motiu d'haver acordat l'Ajuntament de nostra ciutat que d'aquí endevant se nomeni de Joseph Anselm Clavé el carrer fins are conegut per «Dormitori de Sant Francesch»; y per això vam fer sentir nostra veu fermament protestataria de que un fill d'un reyalme ben catalá s'aplatés a les exigencies tentaculars de la política que'ns desgoverna, fins al punt de demanar que sia

restringit l'us d'altre llenguatge espanyol que'l declarat oficial dintre de les corporacions populars que també tenen aquella fatal calificació o sobreposat carácter.

(Seguirà.)

CONCERT A BENEFICI DE LES ESCOLES DEL ROPERO DE SAN VICENTE DE PAÚL

El dia 18 del passat mes s'efectuà en el nostre *Palau* un interessant concert a benefici de les Escoles del *Ropero de San Vicente de Paúl*. Hi prengué part l'ORFEÓ CATALÀ i el *Quartet Renaixement*. L'ORFEÓ CATALÀ interpretà les següents obres : *El Cant de la Senyera*, Millet; *Els Fadrinets de Sant Boi*, *Nit de vetlla*, Pérez; *El Pastoret*, Lozano; *El Testament d'Amelia*, Cumellas-Ribó; *Cançó del lladre*, *El Fill de don Gallardó*, Sancho Marraco; *Sant Josep i Sant Joàn*, Pérez; *Corpus*, Vidal Roda; *Marxa dels moliners*, Zöllner; *El Pastoret*, *El Cant dels aucells*, Millet; *La Filadora*, Vives; *Cançó de nois*, Grieg; *Glosa de la cançó popular «Els Dos camins»*, Manén; *El Noi de la Mare*, Nicolau; *Credo de la Missa del Papa Marcel*, Palestrina; i el *Quartet Renaixement* tocà el *Quartet*, op. 18, n. 4, de Beethoven.

La sessió fou, doncs, bella, i el públic nombrosíssim i selectíssim que omplenava el *Palau*, no es cansà pas d'aplaudir.

Catalunya

BARCELONA

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA : FESTIVALS GARCÍA ROBLES. — Patrocinats per l'Excm. Sr. Comte de Güell s'han celebrat, en el *Palau*, tres festivals a la memoria del compositor català Josep García Robles (1839-1910), en els quals s'hi executà solament música d'aqueix reputat mestre. És una obra digna de lloança, perquè prou sabem aquí les dificultats que troben els compositors en vida per a aconseguir l'audició de llurs obres respectives; molt més de doldre quan després de morts no hi ha qui d'elles se'n recordi. Per això l'insòlit cas d'ara l'hem d'aplaudir amb l'entusiasme més fervorós, perquè, apart l'acte de justicia i de reconeixement que la tal manifestació representa, ens ha valgut, a més, la coneixença d'una obra musical notabilíssima com és l'òpera *Garraf*, composta pel mestre García amb un amor artístic dels més grans i amb sinceritat plena, ja que no el guiava en son treball la preocupació de cap èxit popular, que si pot glorificar un dia el nom d'un autor, la posteritat rarament consagra.

Reunits els elements necessaris per a la realització del vast plan combinat, s'han pogut celebrar, doncs, els tres festivals esmentats els dies 18, 22 i 25 de març, davant d'una sala ben animada, que ha escoltat amb devot recolliment la producció abundosa del mestre García, entre la qual sobressortia, com queda ja dit, el poema líric en quatre actes *Garraf*, musicat sobre un llibre meritós del malaguanyat poeta Picó i Campamar. Donat aquest poema líric per meitat en els dos primers festivals, va ésser repetit íntegrament en el darrer.

Hem de repetir que ha estat per a tothom una sorpresa ben agradosa el trobar reunides en una obra de tan difícil empresa una abundor tal de qualitats que la honoren i la posen en un lloc on moltes altres produccions que es prodiguen en el teatre ja voldrien arribar. Composta l'òpera *Garraf* en el període de tretze anys, l'evolució de l'estil del mestre a la força s'hi ha de notar, i com ella, feliçment, s'hi admira en ordre progressiu, l'interès creix a cada acte de l'obra, deixant al final la convicció ferma que s'ha escoltat una obra de mèrit positiu que fa honor a l'escola catalana. Direm, no obstant, que pel moviment de l'acció i l'interès del llibre és l'acte terç el més arrodonit i on el músic ha pogut desplegar tota la seva fantasia; del començament al fi és l'acte aquest un model d'expressió lírica, sostinguda per una inspiració sempre ardorosa i per un treball orquestral dels més aciensats. En ordre de mèrit segueix, a l'acte expressat, el segón, on s'hi imposa ja al començament el bellíssim chor d'introducció, ple de caràcter, i cap al final els sentits adeus de Labor, d'un regust catalanesc que tot seguit us roba el cor, i amb qual motiu termina l'acte de la manera més feliç.

Com produccions de marcat relleu s'han distingit també en aquests festivals els poemes simfònics *Santa Isabel d'Hongria* (1902) per a quatre chors, orquestra i orgue, i *Epitalami* (1900) per a orquestra i orgue; la melodia *Tardor*, per a bariton; les conegudes cançons *Follies* i *Sospir*, aplaudides sovint en els nostres concerts; i l'aria de l'òpera *Juli Cèsar*, que es compta entre les composicions primerenques del mestre.

Solament ens manca, ara, dedicar el nostre aplaudiment sincer a l'*Orfeó Gracienc* per la part importantíssima que prengué en l'execució de *Garraf* i del poema *Santa Isabel d'Hongria*; al mestre Antoni Ribera, que ha dirigit els conjunts amb un ardor infadigable; als artistes de cant Srtes. Bertràn, Llobet, Tarrau (sopràns) i Concepció Callao (contralt de veu timbrada i d'excel·lent qualitat), i Srs. Gallofré (tenor), Navarro, Estrada (baritons) i Giral (baix); al nostre company de redacció, Vicents M.ª Gibert, fet un mestre a l'orgue, i també a la pianista Srta. Blay.

El públic, com ja hem dit, assistí als festivals en nombre crescut, però més abundós al tercer, festejant sovint als artistes que posaren tota llur cura en les parts que els hi confiaren, i celebrant, com es mereixia, l'obra valuosa de l'inoblidable mestre García Robles, el qual, per son talent i per l'amor que duia a l'ORFEÓ CATALÀ, aconseguí ésser inscrit entre els socis honoraris d'aquesta institució. — S.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — L'onzè concert del present curs, celebrat el dijous,

15 de març, fou confiat al *Quartet Renaixement*, que comptà amb el concurs dels Srs. Garganta (pianista) i Canut (viola) per a la darrera obra del programa.

Obrí la sessió el *Quartet* en *re*, de C. Franck, obra ja consagrada per la crítica, que avalora una inspiració sostinguda i una tècnica de les més perfectes. El temps final desdiu certament un xic dels restants, mes els tres primers són un ver encís per a l'esperit i l'oït.

La bella impressió que deixà aquesta obra genial havía a la força de perjudicar l'efecte de les següents, no tenint la consistencia suficient per a resistir la comparança. I així passà, perquè el *Quartet* en *fa*, de Ravel, sense estil ni caràcter, no es comptarà segurament entre lo més feliç d'aquest autor. Direm, no obstant, que el temps lent té alguns moments de vera emoció, per lo qual fou el més aplaudit per l'auditori. Una *Escena andalusa* per a viola, piano i quartet de corda, d'En J. Turina, es donà en primera audició. Aquesta composició es divideix en dues parts : *Crepuscule du soir (Serenata)* i *A la fenêtre*. No ens semblà pas tan consistent com altres obres que del mateix autor hem escoltat sempre amb goig. De totes maneres, el segón número el considerem superior al primer.

La interpretació de les expressades produccions fou digne d'elogi, com el mereix sempre la tasca que solen oferir-nos els artistes que composen el *Quartet Renaixement*. Si alguna vacil·lació es notà potser en la tercera part del programa, en canvi el quartet de Franck alcançà el més alt grau de perfecció. — S.

Descapdellant el plan musical que per al present curs formà de bon principi el director de l'orquestra de l'*Associació d'Amics de la Música*, els concerts corresponents als mesos de febrer i març havien d'ésser consagrats, respectivament, als «grans clàssics italians» i als «grans clàssics alemanys»; havíen d'ésser, com ho han estat realment, dos concerts, no antagònics, sinó íntimament relacionats i coordinats. L'escola italiana fou un verger exquisit i delitós, en el qual, però, moltes puncelles no es badaren; vingué l'escola alemanya i produí més esclatant florida. L'art italià necessità un complement, una prolongació en l'art del septentrió; l'art alemany no hauría pogut ésser fecunde sense l'escalf de l'art meridional. Aquesta tesi, aquí tant sols apuntada per fer memoria, quedà plenament provada en els dos concerts esmentats. No cal dir, doncs, el doble interès llur, artístic i documental, ni cal insistir en lo molt agraïts que havem d'estar al mestre En Francesc Pujol, únic entre els nostres actuals directors d'orquestra qui sotmet sa tasca a un plan orgànic i educador, no curant-se de ço que d'ell pot dir la crítica, lassa i desorientada, als atacs injustificats de la qual, ens atreviríem a insinuar, tal vegada els seus mateixos companys d'*Associació* l'hem deixat darrerament massa exposat.

Del primer dels dos concerts ja en va parlar REVISTA MUSICAL CATALANA en son número de març; parlem-ne ara, encara que breument, del segón, celebrat el 26 de març prop-passat. Heu's aquí el programa exemplar d'obres per a instruments de corda, constituït exclusivament de primeres audicions:

Sonata de la *Suite* en *sol menor*, Johann Pezel (16..-16..); *Suite* en *la menor*, Georg Philipp Telemann (1681-1767); *Obertura* de la *Suite* en *fa*, Johann Philipp Krieger (1649-1725); *Concert Brandenburguès, n. VI*, J. S. Bach; *Paduana*, Johann Hermann Schein (1586-1630); *Concerto grosso, n. I*, G. F. Händel.

Llevat de les dues grans columnes de l'escola alemanya, els altres autors eren completament desconeguts a Barcelona, no per manca de mèrits certament; cada un d'ells presenta el seu matiç, la seva característica, essent tots dignes l'un de l'altra per la mestria de llur tècnica i la noblesa de llur inspiració. Algún d'ells, com Telemann, gosà en son temps d'una nomenada extraordinaria; altre, tal Krieger, fou especialment apreciat per Bach; altre, Schein, fou un dels antecessors de Bach en el càrrec de *cantor* de Sant Tomàs a Leipzig. Tots mereixien ésser coneguts del nostre públic.

Així mateix, la coneixença de Bach i de Händel ens va essent cada cop més completa. De les obres d'aquest últim, potser cap com el *Concert* executat en la sessió que ens ocupa produeix un sentiment tan gran de benestar i de joia. En quant al *Concert Brandenburguès* del primer, és d'aquells que gairebé mai s'executa, a causa de sa instrumentació especial: violes de braç, violes de gamba (forçosament substituïdes avui per les violes i els violoncels), violoncels i contrabaixos. Son contingut musical és bellíssim, no desmereixent dels cinc *Concerts* que el precedeixen, i lluny de produir monotonia o esmortuiment, l'absencia de violins li dóna una sonoritat avellutada d'un gran encís.

L'orquestra de l'*Associació* executà totes les obres del programa d'una faisó magistral, compenetrats, els joves artistes que la constitueixen, amb l'esperit de llur director. Havem de fer especial esment de les violes, que tingueren un treball intens de preparació per a l'obra de Bach; mes, el resultat compensà generosament llur esforç. Per a tots hi hagué entusiastes aplaudiments. — G.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA». — El concert setè d'aquesta associació, efectuat el 23 del darrer mes, anà a càrrec dels coneguts artistes Francesc Costa, violinista, i Tomàs Teràn, pianista. Executaren la *Sonata* en *fa major*, de Mozart, el *Rondó brillant*, op. 70, de Schubert (que no és pas de lo millor de dit autor), la *Sonata*, op. 100, de Brahms, i la *Sonata a Kreutzer*, de Beethoven.

Ja són prou conegudes les qualitats d'En Francesc Costa, car ben sovint l'hem aplaudit. Però En Teràn ens era desconegut, per més que havíem ja llegit més d'una crítica elogiosa a propòsit de son talent de concertista. És, realment, un pianista distingidíssim. Admirarem tot seguit son estil ben seriós i sa pulsació ben remarcable. Tocà molt bé, junt amb En Costa, les sonates de Mozart i de Brahms. La seva interpretació de la *Sonata a Kreutzer* fou sobretot *correcte*. Ço mateix pot dir-se, creiem, pel que respecte a l'execució de la citada *Sonata* per En Francesc Costa. Es tracta, però, d'una obra pletòrica, podríem dir, de vida musical i passional, l'execució de la qual exigeix quelcom més, evidentment, que *correcció*.

Feta aquesta lleugerissima crítica, afegirem amb gust que En Costa i En Teràn ens feren passar, en veritat, una vetllada ben agradosa. Foren, prou s'endevina, ben aplaudits, i, a fi d'apaibagar els aplaudiments, tocaren quelcom fora de programa. Als picaments de mans amb què es premià, per part del nombrós públic, la bella tasca dels dos ja citats artistes, hi afegim ara els nostres, ben sincers. — X.

CONCERT DE CANTS REGIONALS PER L'ORFEÓ L'ECO DE CATALUNYA. — El dia 25 de març donà un interessant concert dedicat a l'Excm. Ajuntament de Barcelona l'orfeó *L'Eco de Catalunya*. L'entitat que fundà i dirigeix el mestre En Josep M.ª Comella interpretà el següent programa:

L'Eco sagrat (Himne), Comella; *La Filadora*, Mas; *El Pardal*, Pérez; *S'etsecaiada* (estrena), Pol; *La Filla del marxant*, Comella; *Els Fadrinets de Sant Boi*, Millet; *Cançons del batre* i *Muntanyes regalades*, Barberà; *Sota de l'olm*, Morera; *Gran Jota*, Alvira; *Goigs i planys*, Clavé; *Negra sombra*, Montes; *Himne de l'arbre fruiter*, Morera; *L'Orfanet*, Civil; *Els Mals companys*, Lambert; *Ave verum*, Saint-Saëns; *Els Vailets*, Martínez Imbert; *Cant elegíac*, Nicolau.

L'Eco de Catalunya constitueix ja avui un excel·lent agrupament choral. Les veus són formoses i els conjunts surten sovint joliuament timbrats. La seva tendencia, prou queda vist, és, a més, infinidament sanitosa. La seva acció, en fi, és ben simpàtica. La majoria dels choristes que componen l'orfeó que ens ocupa, no saben música. I tots canten, amb tot, destrament i sentidament. Cal, doncs, felicitar-los i felicitar sobretot a llur director, el mestre En Josep Comella. El públic, malhauradament poc nombrós, premià amb insistents aplaudiments l'excel·lent tasca de *L'Eco de Catalunya*, i exigí la repetició d'algunes de les obres interpretades.

La segona part del programa del concert que comentem, fou confiada a la Srta. Bayer, pianista. Executà les següents pàgines de compositors nostres: *Serenata*, Malats; *Dança èspanyola*, n. 5, Granados; *Mallorca*, Albéniz; *Romanza*, Vidiella; *Rosas y perlas*, Pujol. La Srta. Bayer és una ben aprofitada deixeble del mestre Comella. Revelà ben notables condicions de pianista, i fou també ben aplaudida.

SALA MOZART: CONCERTS ONIA FARGA. — La coneguda professora N'Onia Farga donà darrerament tres concerts, en els quals es presentà novament com pianista, violinista i compositora. El primer dels recitals que recordem fou consagrat a la literatura per a piano; el segón, a les composicions per a violi; i el darrer, a les produccions de la ja esmentada concertista. En quiscún dels tres distints aspectes del seu talent, la Srta. Farga revelà grans aptituts i fou, per tant, ben acollida pel distingit públic que anà a escoltar-la.

CONCERTS CASSADÓ. — El ben conegut violoncel·lista Gaspar Cassadó donà, els dies 28 i 31 del passat març, dos concerts a la *Sala Mozart*. Executà produccions de Bach, Mozart,

Rameau, Chopin, Wagner, Strauss, Saint-Saëns, Boellmann, Granados, Cassadó, etc. En Gaspar Cassadó és ja avui un dels nostres millors violoncel·listes. Bell sò, mecanisme, *foc sagrat*, res li manca, en veritat, per a imposar-se i ésser, a més, ben agradós al que l'escolta. El públic, per dissort poc nombrós, oferí al talentós violoncel·lista, així com també al pianista Guillem Garganta, la més xardorosa acollida.

RECITAL PUJOL. — El notable guitarrista Emili Pujol, a qui hem elogiat sovint pels seus interessants recitals de guitarra, va donar-ne un altre, a instancies dels seus nombrosos admiradors, el diumenge primer d'abril, a la tarda, vegent-se la sala extraordinariament concorreguda.

En Pujol executà un programa ple d'atractiu, puix dedicà la primera part als romàntics Mendelssohn, Schumann, Chopin i Tàrrega; la segona, als clàssics Sor, Beethoven i Bach; i la tercera, als moderns Llobet, Malats, Granados i Albéniz, tots ells catalans. Les peces originals eren únicament les dels guitarristes Sor *(Minuet en la)*, Tàrrega *(Records de l'Alhambra)* i Llobet *(El Mestre)*; mes, tan en aquestes composicions, plenes de sonoritats exquisides, com en les restants peces transcrites pels mestres Tàrrega i Llobet, en Pujol sobressortí, com sempre, pel bon gust i la netedat que dóna a les seves interpretacions, en les quals hi vibra, a més, la personalitat ben determinada de l'artista.

L'auditori l'aplaudí, doncs, amb entusiasme convençut, i, a més de fer-li repetir bon nombre de peces, n'hi demanà altres fora de programa, accedint-hi En Pujol amb sa proverbial galanteria. Vulgui reconèixer també en aquesta breu noticia, el simpàtic guitarrista, la sincera admiració que per son art sentim. — S.

TEATRE ELDORADO : CONCERT POPULAR MATINAL PEL TRIO DE BARCELONA. — Fou una sessió ben agradosa, en la qual oírem el *Trio* en *do menor*, op. 101, de Brahms; el *Trio elegiac*, op. 9, de Rachmaninoff; l'*Andante* del *Trio* en *fa sostingut menor*, de Cèsar Franck; i l'*Allegro appasionato*, d'En Granados. Consignem amb gust els progressos evidents del *Trio de Barcelona*. La fusió dels distingits artistes que el componen és cada cop més perfecta, i la gama de les llurs sonoritats és ja ben rica. Les interpretacions llurs són, a més, ben sentides, ben serioses. De les obres que figuraven en el programa de la interessant sessió que comentem, fou la de Brahms, com s'endevina, la que més ens captivà. Brahms, decididament, esdevé, diría's, cada dia més interessant. Nombroses són les produccions que aconsegueixen interessar-nos durant alguns moments. Prest es marceixen, però, diría's, talment joliues flors d'un dia. Poques són, al contrari, les creacions que, a l'intimar amb elles, hi descobrim, cada jorn que passa, nous encantaments. Ara bé : les de Brahms són, precisament, d'aquestes darreres. Quan més velles que les obres de Brahms, quan més *marcides* — malgrat llur jovenesa! — apareixen ja, en canvi, en el nostre esperit, les produccions d'alguns dels moderns compositors russos! Recordi's, sinó, la impressió que desperta, per exemple, el *Trio*

elegíac de Rachmaninoff!... Com son especial expressivisme — fàcilment comprensible! — cansa, en efecte, prompte!... Com son *caient* apareix ben aviat sempre el mateix!... Fem constar, a propòsit de la producció que ens ocupa, que fou molt ben tocada pel *Trio de Barcelona*. Molt bé tocà també les demés produccions del programa. El públic, bastant nombrós, aplaudí força i acolli amb especial simpatia la joliua pàgina del plorat Granados. — X.

SALA ÆOLIAN : RECITAL MADELEINE BUHRING. — El dia 26 de març donà un recital a la *Sala Æolian*, la sopràn Na Madeleine Buhring. Interpretà belles pàgines de Lully, Grétry, Mozart, Weckerlin, Schubert, Schumann, Brahms, Franck, Wolf, Grieg, Fauré, Strauss, Salazar i Nougués. El públic, extremadament selecte, que anà a oirla, fou ben sensible a les fineses d'interpretació de la ben distingida artista francesa. Fem constar amb gust que fou molt delicadament acompanyada pel pianista N'Agustí Quintas.

CÍRCOL DE SANS. — El diumenge, 18 de març, tingué lloc en aquesta important entitat una representació catalana, segons la versió d'En Maragall, de la rondalla lírica *Hänsel und Gretel* (Ton i Guida), de Humperdinck, sota la direcció del mestre Joàn Altisent. L'obra fou acuradament presentada, contribuint tots els artistes al bon èxit que obtingué. Interpretaren els protagonistes les senyoretes Teresa Olivé *(Ton)* i Carlota Gesti *(Guida)*, distingint-se ambdúes tant per llur veu com per la caracterització del personatge; hi feren bon costat els aplaudits artistes Sr. Conrad Giralt i Srtes. Enriqueta Casas i Balbina Martínez. El mestre director estigué força encertat en el seu comès, i tots foren molt aplaudits; no oblidant el director d'escena Sr. Drets, qui és president de l'esmentat *Círcol* i a qui deu la barriada de Sans mantes manifestacions d'art.

ORFEÓ GRACIENC. — En l'espaiosa sala d'audicions d'aquest orfeó s'hi efectuà, en la revetlla de Pasqua, la *Festa de Primavera*, que constituí un gros èxit per l'entitat organitzadora. El nombrós públic que omplenava el local, seguí amb gran interès els diferents aspectes de la festa, aplaudint entusiàsticament a la secció choral per la interpretació donada a les obres que va executar, sobressortint d'entre elles *El desembre congelat* i *La Mort de l'escolà*, que foren ovacionades. Causaren molt bona impressió les obres acompanyades per la cobla *La Principal Barcelonina*, pel bon conjunt que obtingueren.

Fou digne coronament d'aquesta festa, unes hermoses poesíes llegides amb valenta i vibrant entonació per son autor, N'Enric Ayné Pla, i una notable audició de sardanes inèdites.

Noves

FUNCIONS DE SETMANA SANTA. — Per sa severitat imponent sembla que els oficis i cerimonies de la Setmana Santa exigeixen més encara que les altres funcions d'esglesia l'exclussió de tot element profà o poc digne en la música que s'hi executa. Les nostres esglesies, en general, fan un esforç per lliurar-se de tot deix mundà, i moltes ho aconsegueixen. A Barcelona són ja fa anys exemplars en sa part musical les funcions de Sant Felip Neri, continuant una tradició que fou ja iniciada molt abans de la publicació del *Motu Proprio*; enguany, la capella de música ha estrenat una formosa *Missa*, a quatre veus, d'autor anònim del segle XVI, i ha cantat un cop més els corprenedors responsoris de Palestrina i de Victoria i el famós *Miserere* d'Allegri.

De ço que es canta en altres indrets de la península voldríem que tinguessin un caràcter representatiu els dos programes que ens han estat enviats amablement de Salamanca i de Comillas. En la catedral de Salamanca s'uneixen per a les funcions de Setmana Santa a la capella i cantors de la basílica la *Schola Cantorum del Seminario* i el *Coro de Niños de la Vega*; el cant gregorià hi té el lloc d'honor que li pertoca, i els autors polifònics que hi dominen són Palestrina i Victoria, no mancant-hi el *Miserere* de Goicoechea, l'autor qual perdua encara plora l'art religiós modern.

A la Universitat Pontificia de Comillas, el nom del Pare Nemesio Otaño, a qui està confiada la direcció de la part musical, és una garantía de serietat artística i de bona execució. Les composicions d'autors clàssics alternen amb les dels més moderns que segueixen la bona tradició; així, els compositors actuals, de mèrit positiu, es veuen reconeguts pel Pare Otaño, qui, com es sabut, és un ferm propulsor de l'art musical religiós espanyol.

ARTISTES CATALANS A MADRID. — Ens enterem amb gust que els nostres amics Na Carme Matas, pianista, i el seu fill, el ben conegut violoncel·lista En J. Ricart, han tocat amb gran èxit en el teatre *Principe Alfonso* de Madrid. Després de parlar del violinista Antoni Piedra, que tocà amb els citats artistes, i dels mèrits de Na Carme Matas i d'En J. Ricart, diu *La Tribuna*, de Madrid, referint-se ja al concert que ens ocupa : «Los tres artistas dieron ayer tarde en el Príncipe Alfonso un concierto compuesto de obras de Mozart, Beethoven, Strauss, etcétera, elegidas entre las más inspiradas y más difíciles de ejecución.

La linda salita del *Príncipe Alfonso* estaba llena de un público reclutado entre el elemento aristocrático y artístico de Madrid, entre los que cuentan con admiradores incondicionales.

Todos los ejecutantes fueron aplaudidos con calor, y muy especialmente Antonio Piedra y el Sr. Ricart, espíritus de finísima sensibilidad, magos del violín y del violoncello. Realmente es imposible llegar a un punto de expresión y á una maestría más alta que los que poseen el gran Antonio Piedra y el gran Ricart.»

Barcelona. — Tipografía L'Avenç : Rambla de Catalunya, 24. — Teléfon A. 115